

ARGUMENTAREA

oportunității aderării Republicii Moldova la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei și la Protocolul privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, încheiate la Haga la 23 noiembrie 2007

A. Descrierea tratatului

1. Informații generale

a) părțile la tratat

Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei a fost încheiată la Haga la 23 noiembrie 2007 și are 52 de state contractante după cum urmează: Albania, Austria, Azerbaidjan, Belarus, Belgia, Bosnia și Herțegovina, Botswana, Brazilia, Bulgaria, Republica Capului Verde, Canada, Croația, Cipru, Cehia, Ecuador, Estonia, Fiji, Franța, Finlanda, Georgia, Germania, Grecia, Guyana, Honduras, Ungaria, Irlanda, Italia, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Luxembourg, Malta, Montenegro, Țările de Jos, Noua Zeelandă, Nicaragua, Norvegia, Filipine, Polonia, Portugalia, Republica Dominicană, România, Serbia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Ucraina, Regatul Unit și Statele Unite ale Americii. Astfel, toate statele UE, cu excepția Danemarcei sunt parte la această *Convenție*.

Protocolul privind legea aplicabilă a obligațiilor de întreținere a fost încheiat, la fel, la Haga la 23 noiembrie 2007 și are 34 de state contractante, după cum urmează: Albania, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Ecuador, Estonia, Franța, Finlanda, Georgia, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Kazahstan, Letonia, Lituania, Luxembourg, Malta, Țările de Jos, Paraguay, Polonia, Portugalia, România, Serbia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia și Ucraina. Similar *Convenției*, toate statele UE, cu excepția Danemarcei sunt parte la acest tratat.

b) nivelul tratatului

Convenția și Protocolul menționate sunt tratate interstatuale.

c) forma și structura tratatului

Convenția menționată este compusă din titlu, preambul și 65 de articole structurate în 9 capitole după cum urmează:

- Capitolul I (articolele 1-3) conține trei articole cu referire la obiectul și domeniul material de aplicare al Convenției, și oferă definițiile următoarelor noțiuni utilizate în textul său: creditor, debitor, asistență juridică, acord în scris, convenție de întreținere și persoană vulnerabilă.

- Capitolul II (articolele 4-8) conține prevederi despre autoritățile centrale responsabile de executarea sarcinilor care sunt impuse de Convenție, în special, desemnarea lor, funcțiile lor și cheltuielile pe care le suportă. Acesta prevede, de asemenea, cereri de măsuri specifice de asistență în cazul în care nu există cereri pendinte.

- Capitolul III (articolele 9-17) specifică tipurile de cereri care trebuie să fie disponibile în temeiul Convenției. De asemenea, acesta descrie conținutul solicitat al cererilor și procedurile de urmat pentru transmiterea, primirea și procesarea lor. În plus, acest capitol conține dispoziții-cheie care sunt menite să garanteze accesul efectiv la procedurile prevăzute de Convenție.

- Capitolul IV (articolul 18) reglementează limitele procedurale de examinare a cererilor în baza unor hotărâri pronunțate în statele contractante.

- Capitolul V (articolele 19-31) se referă la recunoașterea și punerea în executare a hotărârilor, reglementează formalitățile intermediare la care sunt supuse hotărârile străine înainte de a fi recunoscute și executate.

- Capitolul VI (articolele 32-35) reglementează procedura de executare silită de către statul solicitat și măsurile de executare care pot include: reținerea salariilor, poprire din conturile bancare și din alte surse, deduceri din prestațiile de asigurare socială, gajul asupra bunurilor sau vânzare silită, reținerea

rambursării impozitului, rețineri din pensia de vârstă, sesizarea organismelor de credit, suspendarea sau revocarea anumitor permise (de ex. permisul de conducere), aplicarea modalităților de mediere în vederea executării voluntare a hotărârii.

- Capitolul VII (articolul 36) clarifică faptul că, în scopul recunoașterii și executării unei hotărâri în conformitate cu prevederile Convenției, organismele publice figurează în calitate de solicitanți, adică dețin calitatea de creditor, ceea ce îi oferă dreptul unei entități publice, în anumite circumstanțe de a acționa în numele unei persoane fizice căreia i se datorează întreținerea.

- Capitolul VIII (articolele 37-57) conține prevederi cu privire la protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea, recuperarea cheltuielilor. Acesta mai conține dispoziții privind limba de procedură și coordonarea cu convențiile anterioare de la Haga și alte instrumente și acorduri în materia obligațiilor de întreținere. De asemenea, sunt prevăzute dispoziții privind interpretarea și aplicarea Convenției și furnizarea de informații.

- Capitolul IX (articolele 58-65) descrie procedura de semnare, ratificare și aderare la Convenție, intrarea în vigoare a acesteia, regulile de aplicare în cazul în care un stat este alcătuit din mai multe unități teritoriale în care se aplică sisteme de drept diferite.

De asemenea, Convenția cuprinde și două anexe protocolare prin care autoritățile centrale din diferite state comunică în scopul recunoașterii și certificării încasărilor în materie de întreținere a copilului la solicitarea reclamanților, după cum urmează:

- **Anexa nr. 1** care se referă la formularul tipizat de transmitere utilizat de autoritatea centrală a statului solicitant pentru executarea prevederilor articolului 12 alin. (2) al Convenției. Completând această anexă, statul solicitant furnizează, la solicitarea autorității centrale a statului solicitat, o copie completă, certificată de autoritatea competentă a statului de origine, a documentelor care confirmă modul și criteriile financiare care au fost utilizate în vederea evaluării mijloacelor financiare necesare pentru întreținerea copilului. În cazul în care statul solicitant are motive întemeiate de a crede că informațiile furnizate sunt inexacte, acesta din urmă poate solicita probe suplimentare privind faptul că mijloacele de întreținere a copilului corespund cerințelor Convenției;
- **Anexa nr. 2** care se referă la formularul tipizat utilizat de autoritatea centrală din statul solicitat privind confirmarea de primire a cererii cu privire la obligațiile de întreținere față de un copil care decurge dintr-o relație părinte-copil, pentru executarea prevederilor articolului 12 alin. (3) al Convenției.

Protocolul este compus din titlu, preambul și 30 de articole. Acesta nu este împărțit în capitole, dar dispozițiile sale pot fi clasificate în trei grupe. Articolele 1 și 2 definesc domeniul de aplicare *ratione materiae* și *ratione loci* al acestuia; articolele 3-14 determină legea aplicabilă a obligațiilor de întreținere, precizând, de asemenea, domeniul de aplicare al acesteia; articolele 15-30 sunt dispoziții generale și finale, care au devenit obișnuite în majoritatea instrumentelor elaborate de Conferința de la Haga.

2. Informații privind conținutul tratatului

a) obiectul și scopul tratatului

Scopul principal al Convenției menționate constă în stabilirea unui mecanism interstatal eficient de reacționare juridică promptă la solicitările creditorilor întreținerii față de debitorii întreținerii, care activează, trăiesc sau sunt stabiliți în statele membre la Convenție, oferind posibilitatea juridică și practică de executare a obligațiilor de întreținere, cu respectarea principiului interesului superior al copilului.

Astfel, Convenția se aplică obligațiilor de întreținere care decurg dintr-o relație părinte-copil cu privire la o persoană care nu a împlinit încă 21 de ani, precum și pensiei pentru întreținerea soțului (soției).

Obiectivele Convenției se rezumă la două aspecte, ambele purtând un caracter procedural și juridic de intermediere a deciziilor administrative și judecătorești la solicitarea creditorului întreținerii cu aplicarea

elementului de extraneitate: medierea cererilor de recuperare a întreținerii și certificarea sau schimbul de informații între autoritățile centrale ale statelor membre la Convenție cu referire la încasările în materie de întreținere.

Convenția îi oferă creditorului care dorește să obțină pensie de întreținere posibilitatea formulării următoarelor categorii de cereri:

- (a) recunoașterea sau recunoașterea și executarea unei hotărâri;
- (b) executarea unei hotărâri pronunțate sau recunoscute în statul solicitat;
- (c) pronunțarea unei hotărâri în statul solicitat atunci când nu există nicio hotărâre, inclusiv, atunci când este necesar, stabilirea filiației;
- (d) pronunțarea unei hotărâri în statul solicitat atunci când recunoașterea și executarea unei hotărâri nu este posibilă sau este refuzată din cauza lipsei unui temei de recunoaștere și executare prevăzut la articolul 20 sau din motivele menționate la articolul 22 litera (b) sau (e) din Convenție;
- (e) modificarea unei hotărâri pronunțate în statul solicitat;
- (f) modificarea unei hotărâri pronunțate într-un stat diferit de statul solicitat.

De asemenea, Convenția îi oferă și debitorului împotriva căruia există o hotărâre în materie de obligații de întreținere posibilitatea formulării următoarelor categorii de cereri:

- (a) recunoașterea unei hotărâri sau a unei proceduri echivalente care are drept efect suspendarea sau limitarea executării unei hotărâri anterioare în statul solicitat;
- (b) modificarea unei hotărâri pronunțate în statul solicitat;
- (c) modificarea unei hotărâri pronunțate într-un stat diferit de statul solicitat.

Fiecare stat contractant desemnează o autoritate centrală responsabilă de executarea sarcinilor care îi sunt impuse de Convenție. În momentul depunerii instrumentului de ratificare, statele contractante îi comunică Biroului permanent al Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga desemnarea autorității sau autorităților centrale, coordonatele lor de contact și, după caz, domeniul competențelor lor. În acest sens, autoritățile centrale furnizează asistență în legătură cu cererile individuale prevăzute în Convenție și, conform articolului 6, exercită următoarele atribuții specifice: (i) transmit și primesc astfel de cereri și (ii) inițiază sau facilitează începerea unei proceduri în ceea ce privește astfel de cereri.

Mai mult, în ceea ce privește aceste cereri, autoritățile centrale iau toate măsurile necesare pentru:

- (a) a furniza sau a facilita furnizarea de asistență juridică, atunci când circumstanțele impun acest lucru;
- (b) a contribui la localizarea debitorului sau a creditorului;
- (c) a contribui la obținerea informațiilor relevante privind venitul și, dacă este necesar, privind alte elemente referitoare la situația financiară a debitorului sau a creditorului, inclusiv privind localizarea bunurilor;
- (d) a încuraja adoptarea de soluții amiabile în vederea obținerii plății benevole a pensiei de întreținere, făcând apel, dacă este cazul, la mediere, conciliere sau la alte modalități similare;
- (e) a facilita executarea în curs a hotărârilor judecătorești în materie de obligații de întreținere, inclusiv privind eventualele restanțe;
- (f) a facilita colectarea și transferul rapid al pensiei de întreținere;
- (g) a facilita obținerea de probe scrise sau de altă natură;
- (h) a acorda asistență în stabilirea filiației, atunci când aceasta este necesară în vederea obținerii pensiei de întreținere;
- (i) a iniția sau facilita începerea unei proceduri pentru obținerea oricăror măsuri necesare și provizorii care au un caracter teritorial și al căror scop este să garanteze soluționarea unei cereri de întreținere în curs; și
- (j) a facilita notificarea și comunicarea actelor.

În ce privește Protocolul, acesta stabilește legea aplicabilă oricărei obligații de întreținere care decurge dintr-o relație de familie, rudenie, căsătorie sau alianță. Obiectivul protocolului este de a determina legea aplicabilă, în consecință, acesta nu conține dispoziții cu privire la conflictele de competență și nici în materie de cooperare administrativă, aspecte care sunt reglementate, cel puțin în parte, în Convenție. Ca regulă generală, obligațiilor de întreținere li se aplică legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită, cu excepția cazurilor în care Protocolul dispune altfel.

b) tratatele în vigoare pe care este menit să le implementeze, să le amendeze sau substituie

Convenția menționată înlocuiește *Convenția ONU privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate* din 20 iunie 1956, în măsura în care domeniul său de aplicare între aceste state coincide cu domeniul de aplicare al prezentei Convenții, fapt prevăzut la articolul 49. Republica Moldova a aderat la Convenția ONU prin *Legea nr. 88/2006* care a intrat în vigoare la 19 mai 2006.

De asemenea, Convenția stabilește expres că nu afectează nici un instrument internațional încheiat înaintea prezentului tratat la care statele contractante sunt părți și care conține dispoziții privind domeniile reglementate de Convenție.

Orice stat contractant poate încheia cu unul sau mai multe state contractante acorduri care conțin dispoziții privind domeniile reglementate de Convenție, în vederea îmbunătățirii aplicării Convenției între aceste state, cu condiția ca astfel de acorduri să fie compatibile cu obiectul și scopul Convenției și să nu afecteze, în relația acestor state cu alte state contractante, aplicarea dispozițiilor Convenției. Statele care au încheiat un astfel de acord transmit o copie depozitarului Convenției.

c) termenul de valabilitate, modul de încetare și prelungire a valabilității tratatului

Convenția a intrat în vigoare pe plan internațional la 1 ianuarie 2013, iar Protocolul – la 1 august 2013. Aceste tratate nu prevăd expres un termen de valabilitate. Totodată, statele parte pot denunța aceste tratate printr-o notificare adresată, în scris, depozitarului, în conformitate cu prevederile articolului 64 (în cazul Convenției) și articolului 29 (în cazul Protocolului), procedura fiind descrisă mai jos la secțiunea *Aspectul temporar*.

Normele referitoare la intrarea în vigoare a Convenției într-un anumit stat diferă în funcție de ratificarea sau aderarea la Convenție a statului respectiv.

Convenția menționată este deschisă pentru semnare de către statele care erau membre ale Conferinței de drept internațional privat de la Haga la momentul celei de-a douăzeci și una sesiuni a conferinței și de către celelalte state care au participat la sesiunea respectivă.

Orice alt stat sau organizație regională de integrare economică poate adera la Convenție după ce aceasta a intrat în vigoare.

Astfel, Republica Moldova nu era membră a Conferinței la momentul celei de-a 21-a sesiuni a conferinței care a avut loc la 23 noiembrie 2007 (calitatea de membru a fost dobândită la 16 aprilie 2016) și nici nu a participat la sesiunea respectivă.

Prin urmare, statul va recurge la procedura de aderare prevăzută de Convenție. În acest sens, instrumentul de aderare va fi depus la depozitarul Convenției, adică la Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos. Acesta din urmă, în conformitate cu articolul 65 din Convenție, notifică membrii Conferinței de drept internațional privat de la Haga, precum și alte state și organizații regionale de integrare economică care au semnat, au ratificat, au acceptat, au aprobat sau au aderat la convenție, despre această aderare. Aderarea nu are efecte decât în raporturile dintre statul care aderă și statele contractante care nu au ridicat obiecții la aderarea sa în termen de 12 luni de la data notificării menționate.

Convenția intră în vigoare în ziua următoare încheierii termenului în care puteau fi ridicate obiecții, *i.e.* după 12 luni.

În ce privește Protocolul, acesta este deschis spre semnare și aderare tuturor statelor. Instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare sunt depuse la Ministerul Afacerilor Externe din Regatul Țărilor de Jos, care este depozitarul protocolului. În conformitate cu articolul 25 din Protocol, acesta din urmă intră în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării a trei luni de la depunerea celui de al doilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare menționat la articolul 23 din Protocol.

d) modul de amendare a tratatului

Convenția și Protocolul nu prevăd modalități de amendare a acestora.

B. Analiza de impact

1. Informații generale

Procesul de aliniere a cadrului normativ al Republicii Moldova și a practicilor din domeniu la prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, precum și ale altor documente internaționale este încă nefinalizat, cu toate că statul nostru în ultima perioadă face pași importanți în acest sens. Odată cu aprobarea *Programului național pentru protecția copilului pentru anii 2022-2026*, țara noastră s-a angajat să adere la mai multe Convenții internaționale în domeniul protecției drepturilor copilului printre care: *Convenția de la Haga din 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor* (acțiunea nr. 4 din Planul de acțiuni privind implementarea programului) și la *Convenția de la Haga din 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei* (acțiunea nr. 5 din Planul de acțiuni privind implementarea programului).

Convenția menționată este instrumentul juridic interstatual eficient de recunoaștere promptă, adoptare și executare a hotărârilor administrative sau judecătorești în procesul cooperării a autorităților centrale pentru protecția copilului din diferite state în vederea încasării pensiei pentru întreținerea copilului sau executării hotărârilor în materie de întreținere.

Realitățile sociale determinate de migrația familiilor cu copii în alte țări conduc la necesitatea de aderare la Convenție.

Cu referire la acest subiect profesioniștii din domeniul justiției au remarcat că, în ultimii ani, se constată o tendință în creștere a numărului cauzelor civile ce vizează litigii cu elemente de extraneitate. Aceste litigii vizează inclusiv modul de participare a părinților la întreținerea copiilor în situațiile în care ambii părinți cetățeni ai Republicii Moldova, au domiciliat temporar împreună cu copiii peste hotare, iar ulterior, unul din părinți s-a întors în Republica Moldova împreună cu copiii și intenționează acțiune cu solicitarea încasării pensiei de întreținere de la debitorul care a rămas în străinătate.

În acest context, este oportună aderarea Republicii Moldova la *Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei*. Aderarea la acest act internațional, va spori capacitatea de protecție a statului, asigurând dreptul la o viață decentă a cetățenilor Republicii Moldova stabiliți peste hotarele țării, în special a copiilor. În contextul situației politice și economice internaționale actuale, acest lucru este o prioritate, în special ținând cont de fluxul mare de persoane care intră și ies din Republica Moldova.

O opțiune de reglementare alternativă mai bună în acest sens nu există și se consideră binevenit aderarea cât mai rapidă la acest tratat.

Această Convenție are o aplicabilitate teritorială care se extinde asupra tuturor statelor membre, iar în vederea soluționării diferitor situații care pot surveni, statele cooperează între ele, prin intermediul autorităților centrale desemnate, în conformitate cu normele de drept internațional.

Totodată, menționăm că aderarea statului la această Convenție implică în mod firesc și aderarea la *Protocolul din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere*, în conformitate cu *Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027*. Protocolul este un tratat distinct care stabilește legea aplicabilă oricărei obligații de întreținere care decurge dintr-o relație de familie, rudenie, căsătorie sau alianță. Acesta este un tratat care are o legătură funcțională cu Convenția vizată, însă obiectul și domeniul de aplicare este unul mai larg și are o aplicabilitate universală, *i.e.* acesta protocol se va aplica și în situația în care legea aplicabilă este cea a unui stat necontractant, fapt prevăzut la articolul 2 din acest tratat. De asemenea, menționăm că dacă Convenția intră în vigoare la 12 luni de la depunerea instrumentului de aderare depozitarului, în cazul acestui Protocol – la 3 luni de la depunerea instrumentelor de aderare.

2. Aspectul politic, cultural și social

Acest tratat a rezultat din dorința statelor semnatare de a asigura o mai bună cooperare între ele, conștientizând necesitatea introducerii procedurilor accesibile, rapide, eficace și eficiente din punctul de vedere al costurilor și care să fie adaptabile diferitor situații. Convenția a valorificat cele mai bune soluții ale instrumentelor internaționale existente la acel moment.

Statele semnatare și-au asumat obligații de a asigura eficacitatea obținerii pensiei de întreținere în străinătate prin:

- a. instituirea unui sistem global de cooperare între autoritățile statelor contractante;
- b. oferirea posibilității de a formula cereri de obținere a unor hotărâri în materie de întreținere;
- c. asigurarea recunoașterii și executării hotărârilor în materie de întreținere; și
- d. impunerea unor măsuri eficiente pentru executarea rapidă a hotărârilor în materie de întreținere.

Pornind de la norma consfințită în articolul 18 din Constituția Republicii Moldova, conform căreia cetățenii Republicii Moldova beneficiază de protecția statului atât în țară, cât și în străinătate, statul are obligația constituțională de a proteja drepturile cetățenilor săi oriunde s-ar afla, este important pentru stat să realizeze procedura de aderare în cel mai scurt timp. Aderarea la acest act internațional va oferi instrumente viabile de recunoaștere și executare promptă a deciziilor administrative și judecătorești cu element de extraneitate cu privire la stabilirea măsurilor eficiente în interesul superior al copilului.

Această necesitate este strâns legată și de faptul, că țara noastră și-a asumat spre implementare vectorul european de dezvoltare, promovând asocierea politică și integrarea economică cu țările Uniunii Europene, pe baza unor valori comune și a unor legături strânse, inclusiv prin creșterea participării Republicii Moldova la politicile, programele și agențiile Uniunii Europene.

Conform Acordului de Asociere UE - Republica Moldova din 27 iunie 2014, s-a stabilit necesitatea armonizării legislației naționale cu *Acquis-ul* UE, fapt care presupune inclusiv aderarea la o serie de convenții internaționale, printre care - *Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei*. Această aderare este prevăzută expres și în Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, la acțiunea nr. 32 din *Capitolul 24. Justiție, libertate și securitate*.

Aderarea și implementarea prevederilor Convenției va asigura sustenabilitatea relațiilor părinte-copil și promovarea valorilor familiale și interesului superior al copilului în cazurile sensibile de obținere a pensiei cu element de extraneitate la întreținerea în străinătate a copiilor și altor membri ai familiei, ceea ce va oferi o siguranță suplimentară cetățenilor noștri aflați peste hotarele țării.

Convenția, în prezent, este considerată a fi un important instrument juridic interstatal prin intermediul căruia Republica Moldova poate eficient și prompt să reacționeze la cereri individuale de protecție a copilului, să apere drepturile încălcate ale copilului și părinților în custodia cărora se află copilul în una din cele 52 de țări membre ale Convenției, în scopul recunoașterii și executării hotărârilor administrative sau judecătorești cu privire la plata pensiei de întreținere sau altor măsuri de întreținere a copiilor, care s-a cristalizat drept o regulă principală în apărarea drepturilor copilului.

Mai mult, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a plasat un anunț pe portalul particip.gov.md privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei și la Protocolul privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, încheiate la Haga la 23 noiembrie 2007.

3. Aspectul economic și de mediu

Convenția și Protocolul vor facilita procesul de plată a pensiei de întreținere în străinătate, eliminând sau reducând barierele administrative și juridice care pot apărea în acest sens. Acest lucru va ajuta la asigurarea unei continuități a sprijinului financiar pentru copii și alte persoane dependente, indiferent de locul în care se află.

În acest context, prin simplificarea procesului de obținere internațională a pensiei de întreținere pentru copii, Convenția și Protocolul contribuie la reducerea costurilor administrative și a cheltuielilor de judecată asociate cu urmărirea transfrontalieră a acestor plăți. Acest lucru duce la economii atât pentru statele contractante, cât și pentru persoanele fizice implicate în proces.

Mai mult, tratatele vor promova interesul superior al copilului prin obținerea într-un termen mult mai rapid a pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei fără a dubla hotărârile instanțelor de judecată din diferite state și recurgând direct la instrumentele articolului 12 din Convenție, adică transmiterea, primirea și soluționarea cererilor și cauzelor prin intermediul autorităților centrale ale statelor implicate.

De asemenea, Convenția contribuie la asigurarea unei stabilități familiale și la reducerea stresului financiar asupra părinților. Un sprijin financiar mai puternic pentru familii poate duce la îmbunătățirea standardelor de viață și la reducerea insecurității economice, ceea ce poate contribui, la rândul său, la niveluri mai scăzute de conflict și instabilitate familială.

Convenția nu produce efecte directe asupra mediului, însă ar putea apărea efecte indirecte ca urmare a utilizării sporite a comunicațiilor digitale și a schimbului de date, întrucât Convenția promovează cooperarea internațională în ceea ce privește executarea transfrontalieră a obligațiilor de întreținere a copiilor. Astfel, aderarea la Convenție poate încuraja țările să adopte mai multe practici digitale pentru soluționarea cazurilor transfrontaliere de întreținere a copiilor, astfel fiind redusă recurgerea la hârtie și documentație fizică, fapt benefic pentru mediu.

4. Aspectul normativ

Convenția și Protocolul menționate sunt perfect compatibile cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale Cărții ONU și nu contravin celorlalte tratate în vigoare pentru Republica Moldova.

Mai mult, *Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte*, prevede *Capitolul 27. Cooperarea în domeniul protecției și al promovării drepturilor copilului*, or Convenția și Protocolul instituie un mecanism de cooperare în domeniul obligațiilor de întreținere aplicabil în rândul statelor Uniunii Europene.

Guvernul Republicii Moldova, aprobând *Programul național pentru protecția copilului pentru anii 2022-2026*, s-a angajat să stabilească în cadrul normativ național mecanisme de intervenție promptă și

eficientă a sistemului de protecție la nevoile fiecărui copil, în conformitate cu prevederile *Convenției ONU cu privire la drepturile copilului*, ale Acordului de Asociere și ale altor mecanisme internaționale, asigurând implementarea deplină a recomandărilor acestora, fapt confirmat de Platforma de monitorizare a recomandărilor internaționale privind drepturile omului în Moldova.

Cadrul normativ național este favorabil implementării prevederilor Convenției în discuție, având în vedere că statul din 2006 este parte a *Convenției de la New York privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate*, care tocmai reglementează obiectul vizat de Convenția de la Haga, obiect cu care statul are, astfel, o experiență și practică.

Totodată, este important de accentuat că Uniunea Europeană a aprobat Convenția prin *Decizia Consiliului din 9 iunie 2011 privind aprobarea, în numele Uniunii Europene, a Convenției de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei* ([2011/432/UE](#)). În această Decizie, Uniunea a recunoscut că Convenția constituie un bun temei pentru un sistem mondial de cooperare administrativă și pentru recunoașterea și executarea deciziilor în materie de întreținere și a convențiilor de întreținere, prevăzând acordarea unei asistențe juridice gratuite în practic toate cazurile care privesc întreținerea copiilor și o procedură simplificată de recunoaștere și executare.

Prin urmare, odată ce Republica Moldova se află pe calea integrării europene, statul trebuie să adere la această Convenție pentru a oferi un nivel de protecție echivalent celorlalte state ale Uniunii Europene, conformându-se astfel cerințelor care trebuie întrunite în calitate de țară candidat.

În acest context, cadrul normativ va trebui ajustat și modificat în modul corespunzător pentru a implementa prevederile Convenției prin prisma alinierii la [Regulamentul \(CE\) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere](#), care completează Convenția. Un proiect de lege de modificare a cadrului normativ în acest sens a fost elaborat, în baza propunerilor formulate de mai multe instituții, ca urmare a demersului Ministerului Muncii și Protecției Sociale prin care s-au solicitat propuneri de modificare a legislației pentru a asigura caracterul deplin aplicabil și efectiv al Convenției. Proiectul de lege va parcurge etapele de legiferare în conformitate cu *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*.

Ținând cont de faptul că Convenția va deveni obligatorie pentru Republica Moldova la 12 luni după notificarea de către depozitar a membrilor Conferinței de drept internațional privat de la Haga, precum și altor state și organizații regionale de integrare economică care sunt parte la Convenție, proiectul de lege menționat va fi adoptat în acest interval de timp. Modificările care vor fi făcute vor oferi un mecanism de aplicare a prevederilor Convenției și ale Regulamentului, completând totodată prevederile în vigoare la moment din *Codul de procedură civilă nr. 225/2003*, *Codul familiei nr. 1316/2000* și *Codul de executare nr. 443/2004* în partea ce se referă la obligația de întreținere cu element de extraneitate.

Totodată, cu privire la Protocol, menționăm că acesta reglementează legea aplicabilă a obligațiilor de întreținere în contextul cauzelor cu element de extraneitate. Potrivit articolului 2 alin. (3) din *Codul de procedură civilă nr. 225/2003*, dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte norme decât cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale. Potrivit articolului 13 alin. (1) din același *Cod*, la judecarea cauzelor civile, instanța judecătorească aplică legislația unui alt stat în conformitate cu legea sau cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. De asemenea, la soluționarea cauzelor civile în temeiul legislației Republicii Moldova, instanța judecătorească se bazează inclusiv pe tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, iar dacă în tratat sunt stabilite alte reglementări decât cele prevăzute de

legislația internă, instanța, la judecarea cauzei, aplică reglementările tratatului internațional, fapt prevăzut de articolul 12 alin. (4) din *Cod*.

Reieșind din prevederile de mai sus, în privința Protocolului, nu este necesar de operat modificări în cadrul normativ național pentru a-i asigura aplicabilitatea, acesta stabilind reguli uniforme pentru determinarea legii aplicabile în cauzele ce privesc obligațiile de întreținere cu element de extraneitate, ceea ce contribuie la ușurarea sarcinii instanței de judecată la soluționarea acestor tipuri de cauze.

5. Aspectul instituțional și organizatoric

Aderarea la Convenție și Protocol, și implementarea acestora nu impune înființarea de structuri noi sau reorganizarea celor existente și nu necesită vreo altă măsură organizatorică de vreme ce obiectul Convenției menționate este identic cu obiectul Convenției de la New York menționată mai sus, la care statul a aderat încă în anul 2006.

Potrivit Convenției, statul desemnează autoritatea centrală care va exercita atribuțiile ce îi revin în baza tratatului. În acest sens, în baza *Legii nr. 88/2006* prin care statul a aderat la *Convenția de la New York privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate*, Ministerul Justiției a fost desemnat în calitate de autoritate transmițătoare și de instituție intermediară. În calitate de instituție intermediară, Ministerul a fost investit cu atribuții numai în ceea ce privește primirea actelor creditorilor din străinătate și, corespunzător, comunicarea răspunsurilor, cu dreptul de a desemna, potrivit articolului 3 alin. (3) din *Convenția de la New York*, autoritatea tutelară teritorială competentă să acționeze în numele creditorului.

Luând ca bază mecanismul de aplicare națională a Convenției de la New York, se consideră de drept aplicarea aceluiași mecanism de implementare și în cazul aderării la *Convenția de la Haga*, deoarece aceste acte internaționale reglementează aceleași relații și au același obiect - obținerea pensiei de întreținere în străinătate, *Convenția de la Haga*, fiind „o variantă îmbunătățită” a *Convenției de la New York*, valorificând cele mai bune instrumente internaționale existente de până atunci în domeniul încasării pensiei de întreținere. Printre cele mai importante aspecte noi introduse de *Convenția de la Haga*, menționăm: un sistem standardizat de recunoaștere, executare și colectare transfrontalieră a deciziilor în materie de întreținere; prevederi mai detaliate în privința tipului de cereri care pot fi formulate și în privința aspectelor de recunoaștere și executarea deciziilor în materie de întreținere. *i.e.* temeiurile, motivele de refuz, procedurile de urmat etc.

Prin urmare, Ministerul Justiției îi revine rolul pentru a exercita atribuțiile de autoritate centrală în sensul *Convenției privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei*.

Mai mult, ținând cont de experiența și practica Ministerului Justiției în partea ce ține de obținerea pensiei de întreținere în străinătate, îi va reveni instituției să întreprindă măsurile necesare pentru implementarea prevederilor Convenției menționate. Mai mult, o mare parte a statelor membre la Convenție, au desemnat și ele instituții echivalente Ministerului Justiției în calitate de autoritate centrală, menționăm în acest sens: Belgia, Canada, Estonia, Finlanda, Ungaria, Italia, Polonia, România, Spania ș.a.

6. Aspectul financiar

Realizarea prevederilor Protocolului nu presupune careva cheltuieli, întrucât acest tratat doar instituie reguli cu privire la legea aplicabilă obligațiilor de întreținere în cauzele cu element de extraneitate. Totodată, realizarea prevederilor Convenției presupune unele cheltuieli administrative și operaționale obișnuite ale personalului autorităților care vor fi antrenate în implementarea prevederilor Convenției, cheltuieli care sunt deja suportate (din contul bugetelor anual alocate) în conformitate cu legislația în vigoare și cu tratatele internaționale la care statul este parte, inclusiv *Convenția de la New York privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate*, menționată mai sus. Cheltuielile în discuție sunt următoarele:

1. Cheltuieli zilnice de logistică și circuit de documente în procesarea cererilor individuale în materia plăților pensiilor de întreținere;
2. Plăți periodice pentru materiale de traducere și alte activități conexe, care vor fi suportate în procesul oferirii asistenței consultative și juridice a cererilor individuale care vor fi depuse în vederea recunoașterii și executării deciziilor judecătorești cu element de extraneitate în scopul instrumentării obligației de întreținere a copilului și a soțului (soției); și
3. Suplimentar la costurile administrative, statul contractant, în baza articolului 14 din Convenție este obligat să le ofere solicitanților acces efectiv la justiție, prin acordarea asistenței juridice, inclusiv la procedurile de executare și la căi de atac care decurg din cererile de încasare a pensiei de întreținere. Potrivit articolului 15 din Convenție, statul asigură asistență juridică gratuită pentru cererile de pensie de întreținere pentru copil.

La procesarea cererilor parvenite în baza Convenției, cheltuielile menționate vor fi suportate de Ministerul Justiției, în limitele bugetare anuale alocate. Asemenea cheltuieli sunt deja suportate de această instituție, având în vedere faptul că aceasta este autoritatea transmițătoare și intermediară desemnată în contextul Convenției de la New York.

Prin urmare, nu sunt necesare cheltuieli bugetare suplimentare față de cele existente, iar alte tipuri de cheltuieli ce țin de implementarea Convenției nu sunt prevăzute, întrucât obligația achitării pensiei de întreținere îi revine debitorului, adică plătitorul pensiei, statul neavând vreo obligație de plată în acest sens.

7. Aspectul temporar

Pentru un stat aderent, în conformitate cu articolul 60 alin. (2) lit. b) din Convenție, tratatul va intra în vigoare în ziua următoare încheierii termenului în care puteau fi ridicate obiecții în conformitate cu articolul 58 alin. (5) din Convenție, *i.e.* 12 luni de la data notificării menționate la articolul 65 din tratat. Astfel, în practică, tratatul va intra în vigoare după o perioadă de 12 luni de la aderare, iar o aplicare provizorie a Convenției nu este prevăzută. În această perioadă, orice alt stat contractant poate ridica o obiecție cu privire la aderare. Convenția nu va intra în vigoare între statul aderent și statul care a formulat obiecția, până când obiecția nu este retrasă. Cu toate acestea, Convenția va intra în vigoare între statul aderent și toate celelalte state contractante care nu au ridicat o obiecție.

Ratificarea sau aderarea la Convenție necesită depunerea de către stat a instrumentelor corespunzătoare la depozitar, respectiv la Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos.

Totodată, este important ca statul să furnizeze Biroului permanent al Conferinței de drept internațional privat de la Haga informații privind legile, procedurile și serviciile sale, utilizând formularul de profil de țară recomandat și publicat de Conferința de drept internațional privat de la Haga. Aceasta trebuie făcut până la depunerea instrumentului de aderare, în conformitate cu cerințele articolului 57 din Convenție.

În privința Protocolului, în conformitate cu articolul 25 alin. (1), acesta intră în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării a trei luni de la depunerea celui de al doilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare menționat la articolul 23.

Potrivit articolelor 64 din Convenție și 29 din Protocol, orice stat contractant poate denunța Convenția printr-o notificare adresată, în scris, depozitarului. Denunțarea poate fi limitată la anumite unități teritoriale ale unui stat care cuprinde mai multe unități teritoriale și căruia i se aplică Convenția și Protocolul. Denunțarea produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării celor douăsprezece luni ulterioare datei primirii notificării de către depozitar. Atunci când în notificare se specifică un termen mai lung pentru producerea de efecte a denunțării, aceasta produce efecte de la expirarea termenului mai lung ulterior datei la care notificarea a fost primită de depozitar. Drept urmare, după încetarea Convenției sau Protocolului, statul nu va mai fi legat de aceasta, iar obligațiile care decurg din aceste tratate nu vor

mai fi aplicabile statului respectiv. Convenția și Protocolul nu conțin prevederi care să stabilească suspendarea acesteia.

De asemenea, menționăm potrivit articolului 54 din Convenție, Secretarul general al Conferinței de drept internațional privat de la Haga convoacă, la intervale regulate, o comisie specială care să evalueze funcționarea practică a Convenției și să încurajeze bunele practici în temeiul Convenției. În scopul respectivei evaluări, statele contractante cooperează cu Biroul permanent al Conferinței de drept internațional privat de la Haga în ceea ce privește culegerea de informații, inclusiv de date statistice și de jurisprudență, referitoare la funcționarea practică a Convenției. Aceleași prevederi sunt reflectate, în substanță, și la articolul 21 din Protocol.

C. Analiza oportunității aderării

Republica Moldova este parte la 10 instrumente ale Conferinței de la Haga privind dreptul internațional privat, organizația internațională care administrează Convenția menționată.

Participarea la Convenție și Protocol va consolida reputația statului ca actor responsabil și preocupat de respectarea și promovarea drepturilor copilului, promovarea valorilor și interesului superior al copilului în cazurile sensibile de obținere a pensiei cu element de extraneitate la întreținerea în străinătate a copiilor și altor membri ai familiei, ceea ce va oferi o siguranță suplimentară cetățenilor aflați peste hotarele țării. Acest lucru va contribui la consolidarea încrederii internaționale în statul Republica Moldova.

Tratatele oferă o platformă optimă de mediere între părți cu privire la promovarea interesului superior al copilului, inclusiv prin recunoașterea și executarea benevolă reciprocă a obligațiilor de întreținere a copilului și încasare a pensiei de întreținere în străinătate pentru copil, indiferent de legislația națională a statului în care se află acest copil.

Obligația de întreținere a copiilor de către părinți este un principiu juridic și moral care stabilește responsabilitatea părinților de a asigura resursele necesare pentru creșterea, educarea și dezvoltarea copiilor lor. Acest principiu este recunoscut în majoritatea sistemelor juridice din întreaga lume și se bazează pe ideea că părinții au datoria de a-și proteja și susține copiii.

La nivel național, reglementări de bază în acest domeniu se conțin în Codul familiei al Republicii Moldova, mai exact în *Titlul IV. Obligația de întreținere dintre membrii familiei*. În cadrul acestuia, sunt prevederi care reglementează obligația de întreținere între părinți și copii, contractul privind plata pensiei de întreținere, modalitatea de încasare și de plată a pensiei de întreținere și modalitatea de încasare a pensiei de întreținere în cazul domiciliului debitorului în străinătate.

Mai mult, aderarea la Convenția menționată este oportună având în vedere că reglementări în materia obținerii plății de întreținere abordată de tratat există în cadrul normativ al statului, iar Republica Moldova este parte la *Convenția de la New York privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate* începând cu 2006, aceasta din urmă reglementând același obiect. Convenția de la Haga nu ar introduce concepte noi, ci vine să ofere o protecție mai largă, o aplicabilitate mai eficientă și proceduri mai operative în domeniu.

Aderarea statului ar veni să îndeplinească și una din cerințele statului la nivel internațional care decurg din parcursul european al Republicii Moldova.

Așadar, menționăm că potrivit proiectului de lege, Ministerul Justiției este desemnat drept autoritate centrală în sensul Convenției și va exercita atribuțiile și obligațiile ce îi revin în modul corespunzător. De asemenea, instituția va fi responsabilă de implementarea prevederilor acestui tratat.

Pentru intrarea în vigoare a Convenției și a Protocolului, statul va parcurge etapele obișnuite în domeniul aderării la tratate internaționale, prevăzute de *Legea nr. 595/1995 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova* și de *Hotărârea Guvernului nr. 442/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale*. Astfel, proiectul de lege se înaintează pentru aprobare Guvernului și, ulterior, Președintelui Republicii Moldova pentru a fi înaintat Parlamentului pentru adoptare. După adoptarea Legii, instrumentul de aderare va fi pregătit și depus de Ministerul Afacerilor Externe la depozitarul Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga. După expirarea unui termen de 12 luni de la aderare, Convenția va intra în vigoare pentru Republica Moldova. Celelalte părți la Convenție se pot opune aderării statului în conformitate cu procedura descrisă la secțiunile *c) termenul de valabilitate, modul de încetare și prelungire a valabilității tratatului* și *Aspectul temporar*. Protocolul va intra în vigoare la expirarea unui termen de 3 luni de la aderare.

Totodată, statul trebuie să furnizeze Biroului permanent al Conferinței de drept internațional privat de la Haga informații privind legile, procedurile și serviciile sale. Acest lucru poate fi făcut utilizând formularul de profil de țară recomandat și publicat de Conferința de drept internațional privat de la Haga. Aceasta trebuie făcut până la depunerea instrumentului de aderare menționat, în conformitate cu cerințele articolului 57 din Convenție.

În altă ordine de idei, menționăm că statul este în drept să formuleze declarații și rezerve în baza Convenției.

Astfel, Republica Moldova va declara că domeniul de aplicare al capitolelor II și III din Convenție, *i.e.* care permit formularea cererilor și procesarea acestora de autoritățile competente, se va extinde la obligațiile de întreținere între soți. Această declarație reiese din *Decizia Consiliului din 9 iunie 2011 privind aprobarea, în numele Uniunii Europene, a Convenției de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei* (2011/432/UE), prin care UE a acceptat această extindere, devenind aplicabilă în toate statele sale membre. Astfel, pentru a oferi o protecție echivalentă, Republica Moldova, la fel, trebuie să accepte extinderea.

O altă declarație pe care statul o formulează este făcută în baza articolului 11 alin. (1) lit. g) din Convenție, care îi permite statului să solicite orice informație sau document suplimentar la lista informațiilor/documentelor necesare a fi incluse în cereri, cu excepția: *(i)* cererilor privind recunoașterea sau recunoașterea și executarea unei hotărâri și a *(ii)* cererilor privind recunoașterea unei hotărâri sau a unei proceduri echivalente care are drept efect suspendarea sau limitarea executării unei hotărâri anterioare în statul solicitat. Lista informațiilor/documentelor menționate este prevăzută expres de Convenție. În acest sens și reieșind din *Legea nr. 88/2006 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate*, statul declară că va solicita includerea în cererile formulate a informațiilor/documentelor prevăzute expres la articolul 3 din Legea menționată care nu se încadrează în lista prevăzută de Convenția de la Haga.

De asemenea, statul formulează și o rezervă în conformitate cu prevederile Convenției menționate. Astfel, orice comunicare trimisă autorității centrale a Republicii Moldova este însoțită de traducerea în limba română sau, în cazul în care acest lucru nu este posibil, în limba engleză.

Această rezervă reiese din articolul 44 din Convenție, potrivit căruia orice comunicări, altele decât cererea și documentele însoțitoare, trimisă autorității centrale ori altor autorități dintr-un stat contractant se va face în limba originală și va fi însoțită de o traducere într-o limbă oficială a statului solicitat sau în altă limbă oficială pe care statul solicitat a indicat că o acceptă ori, dacă acest lucru nu este posibil, în limbile franceză sau engleză. Totuși, un stat contractant poate, sub rezerva prevăzută la articolul 62, să se opună utilizării fie a limbii franceze, fie a limbii engleze, dar nu a ambelor limbi.

Astfel, Republica Moldova va opta pentru acceptarea limbii engleze având în vedere că utilizarea acesteia este mai larg răspândită atât în țară cât și peste hotare.

În final, în contextul asigurării unei protecții echivalente, este important de accentuat faptul că în sensul Convenției, atunci când vorbim despre obligațiile de întreținere care decurg dintr-o relație părinte-copil, prevederile tratatului se aplică cu privire la o persoană care nu a împlinit încă 21 de ani. Acest prag de vârstă a fost, iarăși, acceptat de UE și aplicabil tuturor statelor sale membre.

Prin urmare, Republica Moldova se va conforma și ea la acest standard și nu va recurge la posibilitatea de a formula o rezervă privind limitarea aplicării Convenției persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani. Raportul explicativ la Convenție oferă o claritate în privința efectului vârstei de 21 de ani prevăzută, care este unul diferit de cel al Convenției ONU privind drepturile copilului. Aceasta nu înseamnă că statul este obligat să-și modifice normele interne în cazul în care limita pentru pensia de întreținere pentru copii este sub 21 de ani. Aceasta nu înseamnă nici că statul este obligat să modifice vârsta majoratului. Aceasta stabilește doar domeniul de aplicare al Convenției. Principalul efect al acestei dispoziții este că, în temeiul Convenției, statul va avea obligația de a recunoaște și de a executa o hotărâre străină pronunțată în favoarea unui copil în vârstă de până la 21 de ani și de a oferi asistență administrativă, inclusiv asistență juridică, în domeniul întreținerii față de aceste persoane.

Secretar general

Dumitru PÎSLARU